

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 86. ANULU XIX.

Sabiuu, in 28 Octovre (9 Nov.) 1871.

Telegrafulu ese de doue ori pre septimana: Duminica si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditura fotei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretinlu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o junetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o junetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua' ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. paroch. 30. 1871.

Provocare.

On. p. i. parinti de religiunea gr. or., cari au fiice la ori-ce scola, sia publica, sia privata, seu si monastiresca in Sabiuu, suntu poltiti prin acest'a, ca se binevoiesca a areta la subscripulu Oficiu parochiale (Strat'a Macelariloru nr. 98.) numele si locuti'a ficeloru sele, precum si scol'a, carea o cerceteza acelea, ca ast-felu Oficiulu parochiale se se pota ingrijit pantru crescerea si cultivarea loru in inventiatura crestinésca.

Sabiuu in 14 Octovre 1871.

Oficiulu parochiale gr. or.
din cetatea Sabiuului.

Este greu a face politica romanésca ?

Intrebarea acest'a ni se imbia acum mai multu ca ori candu alta data, ni se imbia pentru aceea, pentru ca se afla omeni, cari nu-si dau silintia a distinge intre lucruri, si omeni cari aru sci si aru poté distinge, d'ara le vine mai bine ca sa amestece lucrurile si sa le confunde si din confusiune sa derive conclusiuni, cari suntu momentanu numai unor'a bune, preste totu inse tuturoru rele.

Dela 1865 incoce, nu odata, ni amu datu noi silint'a de a pune situatiunea nostra bine lamurita si bine distinsa inaintea publiculu cetitorio. Maxim'a ce amu poté deduce din tote cate amu disu pana acum culmineza intru aceea, ca noi sa nu imitam politica nimenui, ci sa aflamu noi insine ce politica trebuie sa urmamu, pentru ca sa ne asiguramu esistintia nostra nationale.

Natiunile suntu in Europa individualitati istorice cu drepturi neinstrainabile si istoria ni arata casuri destule despre apesările seu delaturarea drepturiloru lor.

Apasarea seu delaturarea drepturiloru natiunioru in sa suntu numai nisce stari exceptionali, cari intrerupu valoarea drepturiloru numai pre tempulu candu natiunile slabescu din caus'a oboselei provenite din lupte contra unor'u poteri relativu prea mari seu din oboseala framentariloru loru proprii provenite din stricarea moravuriloru unei parti insemnate seu a totalitati unei natiuni s. a. m. d.

Tratatele dela 1815 dupa finirea resbeloru celoru mari incepute dela 1789 au produsu ecuilibrulu europénu alu santei aliantie, sub carele gema continentulu Europei intregi. Sub greutatea acestui ecuilibru au fostu apasate seu suspense drepturile unor'u natiuni prin restringerea exercitiului loru, ale altoru natiuni inse si prin divisiunea (daraburirea) loru in fragmente, spre a nu-si poté vede de afacerile loru chiaru si mai restrinse ca totalitati, conformu trebuintiloru tieri lor.

Dintre cele dintaiu aducemu d. e. pre Franci'a si dintre cele din urma pre Itali'a si Germani'a.

Fia-care din aceste natiuni inse au lucratu cu tota energi'a asi incatu orditorulu acestei politici, repositulu principe Meternich, odinora cea mai mare autoritate intre diplomati, a traitu sa veda cadiendu unulu dupa altulu murii edificiulu politice si d. e. „noliunea geografica“ a Italiei devenindu o realitate.

Scopulu natiuniloru inse nu trebuie si nu poté sa fia numai arondarea unor'u staturi, si drepturile lor, candu reintra in viatia, nu cauta numai la scopulu acest'a. Scopulu natiuniloru si alo drepturiloru loru trebuie sa caute armonia cea binefacatoare in societatea omenésca, prin carea sa se ajute imprumatatu spre asi casciga mijlocele de cultura, in carea are a se cuprinde starea cea buna

materiale si intelectuale. De unde urmeza, ca si acolo, unde natiunile locuescu amestecate, ele potu, ba suntu datorie sa urmareasca acestu scopu.

In imperiulu nostru celu cu diverse natiuni si cu deosebire in partea aceea, in carea ne aflamu noi romanii in numeru insemnatu, domnesce astadi unu sistemulu politicu, pre care-lu vedemu condamnatu de atatea parti. Sistemulu acestuia i se ascrie apasarea seu delaturarea drepturiloru si a natiunii nostre.

Aru trebui unu tratatu deosebitu ca sa ajungemu la convingerea ca numai din acestu sistemulu resulta acesta facilitate daunaciósa pentru o natiune si nu dora din aplicarea cea gresita a sistemulu.

Ori-care va fi isvorulu nedreptatirii nostre se nasce pentru noi datorita de a delatura prin mijloce legali apasementulu asupra drepturiloru nostre, fia prin staruintia la delaturarea sistemulu, deca acest'a e vin'a reului in adeveru, fia prin staruintia la aplicarea cea drepta si buna a sistemulu. In ori-ce impregiurare in sa, fiindca vorba este de drepturi nationale si de ajungerea la dobandirea loru, politica urmata din parte-ne pentru de a recastiga valoarea drepturiloru nostre, chame-se sistemelu cum se voro chiamá, nu este decatu nationale si pentru romanii nationale romanésca.

De aci urmeza d'ara, ca noi, departe de a crede ca nu potemu face politica nationale romanésca in impregiurările in cari ne aflamu astadi, suntemu datoru sa o facemu, odata in interesulu nostru si a dou'a ora in interesulu statulu, pentruca in unu statulu poliglota sau compus din natiuni varie, cum este alu nostru, aceea e si ratiunea esistintiei lui cea mai inalta: ca individualitatiile politice din tressulu sa fia reprezentate atatu acolo unde se facu legile, catu si acolo unde se esecuta, se punu in lucrare legile. Prin acest'a legislatiunea se va afla in posesiunea de a nu face legi unilaterali si poterea esecutiva va fi ferita de a produce numai disarmonii si neplaceri intre cetatienii statulu, pre candu trebuie sa produca numai armonia si complacere.

Ni s'aru poté obiecta ca cei ce conduc statulu nu urmeza precum pretendemu sa urmeze si prin urmare politica nationale nu potemu face.

Inainte de tote sa nu perdemu din vedere, ca si pana candu noi cautamu a ne face datorita nostra catre drepturile nostre suntemu natiionalisti buni, precum si pana candu ni facemu datorita catre statulu suntemu cetatieni buni; iera guvernulu deca nu corespunde nisointieloru acestor'a intrebese, interpeleze-se de membrii cei nedreptatii ai unei natiuni si ai statulu si ei voru implini si prin acest'a o santa datorintia catre natiunea si statulu lor.

Pana candu in sa unii din membrii unei natiuni voru umbra numai prasindu vorba multa si gola, cladindu munti de aur in aeru; pana candu voru injura mereu in drept'a si in stang'a pre acei ce voiescu sa faca ce-va si pre acei ce facu pentru natiune si pentru statulu; si apoi desteptandu-te ca ei mergu mana in mana cu adversarii tei (cum facu d. e. unii cu inbil'a loru stanga din diet'a Ungariei); pana candu voru face suspectu totu ce ei cu, ilustrele loru geniuri nu potu sa capezu si voru cauta sa traga pre toti dupa sine in neconsecintiele cele mai mari: pre langa tote lipetele de natiionalitate si alte vorbe frumóse, politica nationale nu voru face; preste totu nu voru face nici o politica; ei voru produce indignatiune si despretiu in toti omenii voituri de bine natiuniloru, statulu si omenimei si bucuria in inimizia acestor'a.

Evenimente politice.

Unu evenimentu de mare insemnatate ni annuncia scirile cele mai noua dela Pest'a si Vien'a si adeca schimbarea ministrulu austro-ungorescu de esterne. Contele B e n s t, carele se dice a fi parintrele dualismulu s'a retrasu. In loculu seu se vina contele A n d r á s s y, fostulu ministru presedinte alu Ungariei si in alu cestui din tuma contele L o n y a y.

Responsulu ministrulu Andrassy la interpeltiunea lui T i s z a si la alta camu de acela-si cuprinsu din partea deputatulu din Isteng'a estrema H e l f y, este contra uniunei personale, carea nu are nici unu scopu si este pre langa starea presenta a dreptulu publicu din Austro Ungaria, unia carea poté salva interesele Ungariei.

Desbaterile parlamentulu germano suntu tocma la bugetulu militariu. Din a acele se vede ca victoriele raportate asupra Francei nu usiora pre contributori de sarcinile unu bugetu onerosu. Lumea se intréba, ca dupa rezultate asi stralucite si dupa asigurarea pácei prin tractate asi favorabili pentru Germani'a si pre langa aceea pre langa o intelegere asi de buna cu Austro-Ungaria, ce temeri mai potu esiste pentru periclitarea pácei europene? Seu cart'a cea noua a Europei mai are sa mai fia in corendu supusa unei revisiuni infricosiate ca cea din 1871?

Spre sciintia onor. publicu.

Conferinti'a privata intronita in 4 Septemvre a. e. din o parte a barbatiloru, cari se aflau si atunci in Sabiu, a gasitu cu cele a esmite unu comitetu ad hoc de 7, pentru a cere dela inteligenti'a romana de prin tote tieneturile opiniunile ei in privinti'a conduitei politice a natiunii romane transilvane in presentu si viitorulu celu mai d'apropé si anume in privinti'a tienerei unei adunari nationale.

Spre esecutarea celoru espuse mai susu, sobsemanatulu comitetu s'a adresatu prin hárthi'a sea dia, 20 Septemvre a. e. (publicata in tote diurnalele nationale) catre 120 inteligenti din diferite parti ale tieri, dela cari pana inclusive 25 Octovre a. e. au intratu 21 responsuri parte singulari, parte colective.

Dupa ce inse acestu micu numeru de responsuri — facia cu multimea celoru intrebati — nu este nici cum de ajunsu, spre a fi privitu de spresiunea opiniunii generale la noi, mai vertosu candu si acest'a represinta diverse pareri;

Dupa ce lips'a de atate responsuri nu este nici cum constatarea necesitati de vre-o adunare nationala in tempulu presentu;

Dupa ce acestu comitetu n'are alte instructiuni dela adunarea carea l'au alesu, iera elu nu-si poté aroga sic drepturi, cari trecu preste marginile modestei sele chiamári:

Comitetulu subsemnatu se vediu silitu, a-si terminatu diuna de adilucrarile sele sia se dechiará de disolvatu.

Fiindu inse comitetulu de opinie, ca avemu sa tienemu la continuitatea nostra de dreptu si ca nu potemu a parasi terenulu ocupatu pana aci fara dauna intereseloru nostre politice nationale, — opiniune multu (? R) confirmata chiaru si in dilele recente prin press'a nostra nationala —

Comitetulu ad hoc si esprime convingerea, ca numai „Comitetulu nationalu centralu“ *) alesu de conferinti'a nationala din Meroure a in 1868 aru fi chiamatu a lua mi-

*) Dara acest'a esista unde-va?

iativ'a in afacerile noastre politice-nationali, — cum si parerea de reu, ca activitatea acelu comitetu s'a suspendatu, in fine ca e de a se conlucra la locurile competente pentru delaturarea acelei suspensiuai **).

Ne-amu ttenuta detori publicului cu aceste informatiuni.

Sabiu, 30 Octobree 1871.

Comitetulu ad hoc.

Noi ne ttenemu de datorintia a le reproduce aceste si apoi a intreba :

In manile cui 'si pune comitetulu demissiona sea, deca nu in manile conferintei ce l'au alesu ?

pentru ce membrii lui odata se adona in conferintea, primescu insarcinarea de a se alege in comitetu spre a se pune ca atare in coresp. pre cale privata cu inteligintia romana, pre carea inca o cerne, neespedandu, dupa cum ni se spune, la unii nici o adresa, si apoi dupa ce vinu responsurile comitetulu ne spune numai ca sunta putiene si — desertéza ?

apoi deca din mai multe parti au venit responsuri colective, cum se potu cumpani aceste cu responsurile singuraticiloru incatu sa dea numai 21 responsuri ? Au nu se pote ca unulu din cele colective sa faca catu 100 de cele-lalte ?

Dealtmintrea pana candu nu vomu vede responsurile cum si dela cine au venit, intr'o conferintia cum a fostu cea din carea a emanatu comitetulu, seu pana candu nu vomu vede din partea comitetului unu raportu detaiatu despre opiniunile incurse la comitetu, suntemu indreptatiti a sustiene ca declaratiunea posterióra de mai susu este celu putienu neesacta si ca ea, basata pre opiniunile catoru-va „felicitori“ nechiamati ai natiunei, da dosulu si nu voiesce ca sa scie si publiculu celu mare ce au responsu cei intrebatii.

Declaratiune.

In nr. 80 alu „Albinei“ din 7 Oct. n. c. aparit o corespundintia din Sibiu, subscrisa „Mai multi din Sibiu si impregiurime“, in carea chirotesia P. Vicariu arhiepiscopescu Nicolau Pope'a de Archimandritu se descria ca unu actu anticanonicu si ilegalu, se scoteau tipete de dorere pentru calcarea canoaneloru si legiloru, si se espunea opiniunea publica ca violata prin acésta chirotesia.

Deci fiindca acei numiti „mai multi din Sibiu si impregiurime“ se gerara aici, ca candu cine scie ce partida colossale aru representá ei — „Sibiu si impregiurime“, — si prin acésta vatemara pre toti acei romani ortodoxi, cari nici ca au sciutu de corespundintia loru, necum se fi consimtitu cu dens'a, éra prin espunerea unci doreri (firesce afara de a d-loru) — pentru presumpiv'a vatemara a canoaneloru prin acea chirotesia, vatemara adeverulu sántu si neviolabile : subscrisit din Sibiu si impregiurime, 28 la numeru, cati potura concure atunci indata pentru aporarea adeverului lovitu in fatia, declararamu in nr. 85. alu „Albinei“ urmatoarele :

Declaratiune.

Mai multu de catu odata este acum, ca au aparutu in diurnalulu „Albin'a“ corespundintie data din Sabiu si subscrisa „mai multi din Sabiu si impregiurime“, precum cu dorere vedemu in nr. 80 alu acelu'a-si diurnalulu cu datulu 7 Oct. a. c. sub titlu „Unu archimandritu alu Archidiecesei.“

Deci fiindu ca acelea tientescu numai la mistificarea adeveratelu pareri si opiniuni ale inteligentii romane din Sabiu si impregiurime, si fiindu ca autorulu acelu'a sub numele „mai multor'a“ este pseudonimu : de aceea in interesulu adeverului si pentru de a se cormá odata acestu abusu ne-eualificaveru, dechiaramu prin acésta subscrisit din Sabiu si impregiurime cu tota solemnitatea, ca nu amu participatu nici candu la astu-feliu de corespundintie, a caroru autori abuzéza de publiculu nostru románu.

Iér' in specie dechiaramu, ca articolulu suscitatu din nr. 80 alu „Albinei“ nu esprima nici de departe adeverat'a impressiune, ce a produsu actulu hirotiesirei de Archimandritu alu parintelui vicariu arhiepiscopescu Nicolau Pope'a ei chiaru contrariulu, pentru ca actulu acésta a fostu primitu cu celu mai viu aplausu din partea tuturu romániloru ortodoces din Sabiu si vecinatate, afara de acelu'a, care au avutu cutezantia a se dá sub numele mai multor'a ;

si Escelenti'a Sea Parintele Archiepiscopu si Metropolitu a satisfacutu prin seversirea actului acéstu'a unei dorintie generale, a carei implinire facia cu nenegaverele merite ale parintelui Archimandritu se acéptá cu totu dreptulu inca de mai de multu.

In fine consimtinu pre deplinu cu observarea onoratei Redactiuni a „Albinei“, nu potemu a nu pronuncia profund'a dorere, ce treboie sa simtиму candu vedemu, cum poterile nostre spirituale, care le reclama sute si mii de detorintie sánte, familiari, nationali si bisericesci, se consuma in atari diatribe, care sub masc'a constitutionalismului bisericescu, se paru a avé cu totulu alte motive.

Sabiu in 12/24 Oct. 1871

1. Ioanu Panovicu, ases. cons. si presiedintele conf. 2. I. Onitiu, adv. in Sabiu. 3. I. Munténu, doctorandu si concipientu de advocatura. 4. Ioanu Bánd'a par. gr. or. in Rosia. 5. Ioanu Massimu, ascultantu la tribunalulu superiore. 6. Demetriu Berz'a, concipientu de adv. 7. Nicolau Michu, concipientu de adv. 8. Zacharia Boiu, as. cons. si parochu alu cetatii in Sabiu. 9. N. Cristea, prof. de teol. si as. con. o. 10. Georgiu Mateiu, comere. in Sabiu. 11. Gregoriu Serbu, c. r. preotu eastrense pentru militari de rel. gr. or. in Archid. 12. Dr. I. Boreea, advocatu in Sabiu. 13. Dr. Stefanu Pacurariu, m. p. 14. Nic. Ciugudiénu, notariu com. in Poian'a. 15. Emilianu Cioranu, m. p. parochu in Resinari. 16. Bucuru Cioranu, economu. 17. Ioanu Hentesiu, par. gr. or. in Ogn'a. 18. Iucoleu Grévu, antiste com. si membru com. par. in Topércea. 19. G. Vinteliériu, par. gr. or. in Ogn'a. 20. Antonu Bechniti, cetatiénu si com. in Sabiu. 21. Moise Lazaru, as. con. 22. Mociu Urechia, juristu ab. si notariu in opidulu Resinariu. 23. Constantinu Popovicu, not. si pos. in Sadu. 24. Ieromonachulu Germanu, duhovniculu semin. archidiecešanu. 25. Georgiu Nic. Haggi, comerciantu in Sabiu. 26. Albertu Onitiu ofic. postalu. 27. Dim. Cuntianu, prof. de cantu. 28. Dr. Racuciu, advocatu in Sabiu. 29. G. Tom'a colaboratoru la „Tel. Rom.“

Atá'a a fostu totu, ce diseram noi in declaratiunea din nr. 85 alu „Albinei“, care cá ómeni nepreocupati in cauza o subscriseram cu numele si caracterele nostre, dupa ce o desbaturamu mai antaiu intr'o conferintia formale, la carea invitaseramu pre tota inteligintia romana ortodoxa din Sibiu, ear din impregiurime pre cati potaramu intalni.

Cu tote acestea insa on. redactiune a „Albinei“ in nisce „scurte“ observári (mai lungi decatu declaratiunea nostra), cérca a ne espune cá pre unii, cari amu voi a decide o cestiune de dreptu prin multimea voturiloru si ne dasealesce, ca unu argumentu bunu mai multu decide decatu unu milionu de subscrieri.

Este invederatu, ca on. redactiune a „Albinei“, carea in neastemperarea sea n'a acéptatu nici baremu atá'a, ca cei atacati deadreptulu se respunda, substitue declarantiloru intentioni, cari ei nici decatu nu le-au avutu la actulu loru. Cáci ei prin acelu'a n'a vrutu nici mai multu nici mai putienu, decatu a striga odata Veto! celoru ce sub masc'a cea estina a anonimítáiei si pseudonimitáiei asuda cu truda démna de o cauza mai buna in tristulu serviciu alu semenatoriului de nóptea din Evangelia.

Convinsi dar', ca in ceea ce privesce canonicitatea seu necanonicitatea lucrului voru respunde din punctu in punctu cei atinsi mai de aprópe la tempulu si locul, ce-lu voru crede de cuviintia, subscrisii declarámu, ca noi remanemu neclintitu pre lángea cele espuse in nr. 85 alu „Albinei“ ; declarámu, ca impregiurárele aduse de anonimii din „Sibiu si impregiurime“ in nr. 80. alu „Albinei“ cari, nóue ne erau ascoscote tocmá atátu de bine, cá si dloru, n' au alteratu (intru nimicu convingerile nostre despre chirotesia din cestiune ; declarámu in fine,

1. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a luat partid'a celoru anonimi din nr. 80 alu seu.

2. Ca On. Redactiune a „Albinei“ nu este indreptatita, a se face judecatóre nechiamata intr'o cauza, in carea dupa ascultarea ambeloru parti tribunalulu lu constitue si sentintia o enuncia opiniunea publica ;

3. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a mistificatu spiritulu declaratiunei nostre de mai susu ;

4. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a emanatu volnicesce declaratiunea nostra, lasánu afara cuvintele din fruntea ei, ca adeca aceea a emanatu din conferintia subscrisiloru ttenuta in 10 Oct. a. c.

5. Ca On. Redactiune a „Albinei“ dupa ce a

trasu la indoieála logic'a si moral'a declarantiloru prin logic'a si moral'a sea speciale, cunoscente dejá de tota lumea, s'a ascunsu dupa baricada si a luat declarantiloru possibilitatea, a replicá la „scurtele“ DEi observatiuni in acelu'a-si diariu, asiá incatu acei-a se vedu constrinsi a dá acésta declaratiune in fóia acésta.

Dara ce pretindemu noi delarantii dela on. Red. a „Albinei“, cá sa auda si pre ceea-lalta parte, cáci ea fiindu providentiale este si treboie sa fia si infalibile ; prin cea dintaiu insusire vede in venitoriu si scie ca numai astu-feliu de anonimi cá cei din nr. 80 alu Ei, voru fi clientii cei credinciosii si supusi ai densei ; prin cea din urma ca numai sentiintiele densei dascalitóre voru nutri de o parte indignatiunea si de alt'a neincrederea si ur'a reciproca intre frati si atunci sjungendu-si scopulu va fi multiamita.

Sabiu in 26 Oct. 1871.

Unit din declarantii din 12.
Octobree 1871.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anul 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóne camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

§ 51. Scritiniulu se face in publicu si se duce unu protoculu despre acésta.

Deca se intrerumpe numerarea voturiloru, protoculu si cedulele de votare se inchidu in urna, care se sigileza prin presiedintele de alegere si celu pucinu 2 barbati de incredere.

Resultatulu votarei lu publica presiedintele de alegere numai de catu in faci'a locului, si despre procederea se face raportu detaiatu corporatiunei reprezentative.

Iér' list'a reprezentantiloru alesi se publica numai decatu.

§ 52. Plánsorile relative la actulu de alegere, seu observatiunile facute contr'a alegibilitatei (capacitatei de a fi alesu) a reprezentantelu alesi : se dau la comitetulu verificatoriu in terminu de 10 dile computatu dela alegere.

§ 53. Comitetulu verificatoriu constá din 2 membri, alesi dintre reprezentanti inainte de alegere prin corporatiunea reprezentativa, din 2 membri numiti dintre reprezentanti in comunele mici si mari prin suprefectu (szolgabiró), iér' in cetatile cu consiliu regulatu prin vice-comite si din totu atáti'a suplenti.

Presiedintele in comune mici si mari e suprefectulu (szolgabiró), in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele, respective substitutii loru delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune.

Actuariulu si referintele comitetului e notariulu.

Siedintiele suntu publice.

§ 54. Decisiunile comitetului verificatoriu in terminu de 5 dile dela admanare se potu apelá la jurisdictiune, care in intrebárele controversate decide cu potere definitiva.

§ 55. Deca s'a terminatu alegerea in comuna, respective in cercurile electorali pretotutindenea, suprefectulu, respective vice-comitele, fára a privi la procederea in cursu a comitetului verificatoriu, conchiama corporatiunea reprezentativa nóua, aceea o dechiara cá constituita, si deca urméza restauratiunea generale de oficiali, defige terminulu a-celeia.

§ 56. Presiedintii de alegere si barbati de incredere stau sub scutulu specialu alu legi.

In privintia securitatei personale nu voru poté aplicá normativele, cari se aplica la alegerile de deputatu dietale, si delictete comise se pedepesou dupa prescriesele legi electorale.

CAPU V. Despre adunarile corporatiunei reprezentative.

§ 57. Presiedintele ordinariu alu adunarei generali in comune mici si mari e primariulu (judele, biró), iér' in cetati cu consiliu regulatu primariulu cetáiei (polgármester).

Deca presiedintele ordinariu aru fi impedeatu, acolo, presiedéza primariulu substitutu (judele substitutu, helyettes biró), aici primariulu cetáiei substitutu (helyettes polgármester), si unde nu suntu

**.) Dara cine sa conlucré ?

de acesti'a, celu mai betranu membru alu consiliului.

§ 58. Numerulu si tempulu adunarilor generali lu fipséza comun'a prin statutu, inse in tota comun'a trebuie sa se tiena o adunare generale cu tota primaver'a pentru cercetarea socóteloru din anulu trecut, si cu tota tomn'a pentru statorirea bugetului pre anulu viitoriu celu pucinu cu o luna inainte de adunarea generale de primaver'a si de tomn'a a jurisdicțiunei respective.

Déca primariulu (judele), primariulu cetáției (polgármester), séu in sa-si corporatiunea reprezentativa, séu o a patr'a parte din membrii ei afla de bine, se póte tiené adunare generale (extraordinaria de atátea ori, de câte ori pretindu impregiurárele.

Presedintele este detoriu a insciintiá totu-déun'a pre membrii corpului reprezentativu, celu pucinu cu 24 de óre inainte de adunare, despre d'ua adunarei generale ordinare, cátu si acelei extraordinarie si despre obiectele ce se voru luá in acele.

Inse in adunările generali ordinare se potu luá sub consultatiune si ale obiecte afara de cele defipte prin presedinte, si se potu face prin membrii adunarei si propuneri de sine statatórie. Insa aceste propuneri de sine statatórie se potu luá la desbatero numai cu intrevenirea celu putienu a 24 de óre.

§ 59. In adunările generali decida cei de facia.

Regulamentulu internu alu consultatiunei si-lu fipséza comun'a prin statutu.

§ 60. In adunările generali, dintre membrii primariei (elöljáróság) numai primariulu cetáției, primariulu séu judele comunei, notariulu, capitannulu de politie, consiliarulu, procurorulu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, tutorulu universale, mediculu si ingineriulu au votu, si fia-carele numai in cause de acele, prin cari personalmente nu e interesatu.

Cel'a-lalti oficiali in adunările generali potu luá cuventu si déca suntu provocati suntu detori a vorbi inse votu numai in acelu casu au, déca si altmintrea suntu membrii corpului reprezentativu.

§ 61. Adunarea o inchide si deschide presedintele, elu conduce consultarile si grigesce de observarea regulamentului afacerilor interne.

Presedintele are dreptu de a scóte afara din sala pre ascultatorii turburatori de linisce dupa o admonitiune premersa si pre vorbitoriu alu indrumá la obiectu, si déca s'a abaturu dela acela de repetite ori, séu aru vatemá cuveninti'a, la ordine, si déca acést'a n'aru folosi a-i retrage cuventulu in acelu obiectu.

Intrebarea de votare membrii au dreptu de a vorbi la stabilirea intrebarei, in casu de diferintiá de opiniune decide majoritatea.

Voturile se computa dupa vorbitori, inse la dorinti'a a 5 membri, séu déca e vorb'a de instrainarea séu insareinarea averei comunale incheierea contractelor oneróse si despre imprumutu comunale, presedintele este obligatu a ordiná totu-déun'a votisarea nominala.

§ 62. Celu ce se folosesce de espressiune, care vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii adunarei, si aceea nu si-o retrage indata, se póte pedepsi de adunare, cu eschiderea apelatiunei, la o glóba ce se póte estinde in comunele mice si mari pana la 15 fl., — iéra in cetatile cu consiliu regulatu pana la 50 fl., si se póte scóte in calea administrativa.

Glób'a e de a se plati in cass'a seraciloru.

Déca s'a propusu loare de vindicta pentru violarea sesiunei, mai intáiu trebuie a se votá asupr'a intrebarei: déca e de a se pedepsi acusatulu, dupa aceea asupr'a cuantului globei.

CAPU VI. Despre primari'a comunale.

§ 63. Decisiunile corporatiunei reprezentative si ordinatiunile jurisdicțiunei le esecutéza primari'a comunale.

§ 64. Primari'a comunale constá, in comunele mice: din primariu si substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu, másod- vagy lörvénybíró), din celu pucinu 2 consilieri (joratu, esküdt, hites) si din notariulu cercualu (körjegyző);

in comunele mari: din primariu si substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu, másod- vagy lörvénybíró), din celu pucinu 3 consilieri, din cassariu, notariu, respective notarii comunali, tutorulu

universale si unde este, din mediculu comunalu ordinariu.

In cetatile cu consiliu regulatu primari'a o formeza membrii consiliului (magistratului), adeca primariulu cetáției (polgármester), capitannulu de politie, consiliarii, primu notariulu, notarii cu salariu ordinariu, primu procurorulu, procurorii cu salariu ordinariu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, controlorulu, tutorulu universale, archivarulu, mediculu, ingineriulu si alti oficiali sistemisati priu comuna conformu impregiurárilor.

§ 65. In cetatile cu consiliu regulatu corporatiunea reprezentativa stabileste prin statutu relatiunea consiliului si a capului consiliului, a primariului cetáției, cátra corporatiunea reprezentativa, respective cátra oficialii singurateci, precum si sfera de lucru, dreptu si activitate a consiliului si a oficialilor singurateci si organizatiunea personalului ajutoriu, manipulatoriu si servitoriu.

Acestu statutu e de a se susterne spre aprobare jurisdicțiunei.

In comunele mice si mari relative la stabilirea detorintele primariului, notariului, consiliarilor, respective ale cassariului si tutorului universale, a statului personalei servitoriu, municipiele, concerninti aducu unu statutu generalu in terminu de 2 luni dupa strafarmarea loru conformu legeri mai nóue.

Pre bas'a acestoru norme generali comunele suntu obligate a stabili in detaiu — cu respectu la relatiunile loru locali — statutu comunale, care se reguleze agendele primariloru numiti si statutu personalului servitoriu. Statutele comunale estu-modu aduse suntu de a se susterne asisderea municipiului spre aprobare.

§ 66. Trage plata regulata:

In comunele mice si mari notariulu, respective notarii, notariulu cercuale, si unde este, mediculu comunale ordinariu;

in cetati cu consiliu regulatu primari'a, toti membrii ordinari ai personalei manipulatoriu si ajutoriu.

Plat'a precum si cuantulu diorneloru casuali se fipséza de comuna prin unu statutu.

In comunele mice si mari: óre primariloru preste totu sa li se dá plata? si cáta? avendu in vedere usulu de pana acum'a, relatiunile materiali ale comunei si ocupatiunea primariloru, aceea o statorescu comunele inse-si in statutu atinsu la §-lu de susu.

§ 67. Plat'a regulata anualu a primariului cetáției nu póte fi mai pucina de cátu beneficiulu ce-lu fipséza municipiulu respectivu pentru subprefecti.

Plat'a notariului comunalu pentru comunele mari, pre lánge ascultarea corporatiunei reprezentative si conformu relatiuniloru materiali ale comunei, respective ale comuneloru aliáte, o statorescu municipiulu.

Acést'a plata, nesocotindu locuint'a libera ce e a se dá in natura, nu póte fi mai pucina decátu 400 fl. v. a.

Platile stabilite inainte de publicarea legeri de facia nu se potu reduce (miciorá.) Esceptiunea in acestu respectu numai atunci póte avé locu, déca comun'a respectiva va aretá, ca e prea ingreuiata si déca municipiulu va aprobá reducerea.

Municipiele suntu detórie a dispune despre ascurarea sortiei notariloru imbetrániti si a veduveloru si orfaniloru notariloru prin infiintiarea casseloru ajutoróse si de pensiune, séu a instituteloru subventionali. Pentru acestu scopu se potu aliá si mai multe municipie.

Pamenturile comunale folosite pana acum'a de notari suntu de a se lasá si pre viitoriu la notari, inse venitul anualu alu pamenturiloru, luat dupa catastrulu de dare, se póte detrage din plat'a stabilita in bani gal'a.

(Va urmá.)

Societatea academica romana.

(Sectiunea filologica.)

Siedinti'a din 4 Septembrie 1871.

(Fine.)

D. Baritiu, luándu cuventulu, esprima mai intáiu dorinti'a cá societatea sa mérga pre terenu practic. Premiulu Zap'a este infiintiatu si publicatu cu cáti-va ani mai inainte de a se infiintiá

societatea academica romana. A statutu cu totulu la voi'a literatiloru románi cá in acei ani sa se apuce de compunerea dictionariului si se ia premiulu.

Nu s'a aretatu nimenea. A venitu societatea academica si indata, la anulu 1867, a provocatu pre toti literatii románi sa-i adune materiale pentru dictionariu, cu onorarii. Iérasu nu s'a aretatu nimenea, nici macaru cá sa adune materiale. Dupa acestea, membrii societáției academice, vedendu pre de o parte ca, afara din sinulu ei, nici unui románu nu-i pasa de dictionariulu limbei nóstre, iéra de alt'a ca natiunea pretinde sa-si véda odata tesaurulu limbei sele adunatu la unu locu, ordinatu si definitu bine, s'a convinsu ca nu mai e tempu de perdutu si ca prin urmare trebuie sa se apuce inisi membrii societáției academice de compunerea dictionariului. In anulu 1869 s'a si luat conclusiuni in acestu respectu. In sesiunea din anulu 1870 a facutu si d-sea opositiune modulu de scrierea dictionariului asiá cum fusese inceputu elu de cátra d-nii A. T. Laurianu si I. Massimu, si astadi le spune curátu ca opiniunile predomnitóre intre literatii nostri este, ca multimea de cuvinte latine, puse de d-loru in dictionariu, nu voru fi adoptate nici odata de natiune, si ca unele modificatiuni ortografice ale d-loru voru fi respinse de asemenea. Cu tóte acestea, medítandu mai tárdiu fórté seriosu asupr'a lucrului si reflectándu ca multimea de reforme, introduse in limba cá de 40 de ani, la inceputu fusese combatuta cu pré multa inversiunare, care in sa, dupa cáti-va ani, totu a fostu adoptata preste totu, d-sea nu cutéza a condamná nimic'a in modu neconditionatu, ci astépta multe dela tempu. Scopulu principale alu nostru este: sa adunámu materialele limbei, sa dámu definitiunile si tóte acceptiunile cuvinteloru. Acést'a este o problema fórté grea. Dara amu luat'o asupr'a nóstra si trebuie sa o scótemu la cale. D-sea nu cutéza a esi in lucrare, fára o revisiune prealabile. Acést'a o face comisiunea lessicografica. Iéra déca 'mi va schimbá lucrárele in contr'a convictiuniloru mele si, póte, in opositiune cu voint'a natiunei, membrii comisiunei au luatú tóta responsabilitatea asupr'a-le, iéra pre de alta parte acei'a, cáror'a nu le place modulu de scriere alu comisiunei lessicografice, sa nu protege a-lu criticá fára nici o crutiare, pentru cá sa iésa adeverulu la lumina.

In resumatu, d. Baritiu crede ca, dupa multe sbuciumaturi de 4—5 ani, este necesitate suprema cá sa properámu cu elaborarea dictionariului, iéra diferintiile cari esista intre membrii comisiunei lessicografice si intre cei-lalti membrii colaboratori, sa le incredemu tempulu si criticei serióse, care pana acum nici decum nu si-a facutu detoriu la noi.

D. Laurianu. Propunerea dlui Odobescu este fórté liberala si are multe avantagie pentru sine; ea este fórté propria pentru unu magazin de materiale care n'are trebuintia de unitate, si s'aru potriví pentru multe lucrári fórté folositóre, numai nu pentru unu dictionariu. Dupa dlui Odobescu lucrarea in cestiune aru fi numai o adunatura de materiele si o indicatiune de sistemat. Insa bine considerata acést'a lucrare, n'aru avé nici unu scopu practic; ea aru produce spese enorme, cari nu s'aru rebonificá de locu. Drumulu propusu de d. Odobescu aru fi fórté lungu spre a ajunge la finitu. Din contra dupa regulamentulu adoptatu, lucrarea de-si proiectu are sa aiba unu usu practic, si toti banii au sa reintre; in realitate societatea nu face decátu unu imprumutu spre facilitatea dictionariului — proiectu fára a sfende ce-va indesiertu.

Resturnarea regulamentului n'aru face de cátu a mai intárdiá confectionarea dictionariului pentru unu tempu indelungatu. Noi inse nu trebuiá sa amánámu scóterea la lumina a dictionariului, de si numai proiectu. Refacerea regulamentului, refacerea sistemului, semaná pré tare cu pándi'a Penelopei, si nu e prudinte a perde multu tempu cu atari oscilatiuni.

Totu ce s'aru poté face pentru multiamirea individuale, s'aru poté reduce la tiparirea fidele a unei séu dóne cóle cá échantillons (in anelele societáției, si care n'aru costá de cátu circ'a 3,000 lei pentru 10 cóle de échantillons, cari bani aru fi sacrificati.

Dara dlui nu vedé nici utilitatea nici important'a unei asemenea publicatiuni de échantillons. Dnii colaboratori n'aru se se téma ca prin supunerea lucrareloru la redactiunea comisiunei, si n'aru sa se téma ca se va eclipsá individualitatea; comisiunea nu este de locu asiá de rigurósa, totu ce se póte dice bine in veru ce modu claru si lamu-

ritu se primescu fără modificatiuni, de si membrii comisiunii s'aru fi servitu cu alte cuvinte.

Órele fiindu inaintate, sedinti'a se radica la 5 1/2 óre, remãndu acel'a-si subiectu la ordinea d'lei pentru urmatórea sedintia a sectiunii filologice.

Presiedinte: A. Treb. Laurianu.

Secretariu sect. filologice G. Stonu.

R o m a n i ' a .

Mesagiulu de deschidere a corpurilor legiuitoare.

Domniloru senatori! Domniloru deputati!

V'amu convocatu mai inaintea terminului legiuitu cá sa ve ocupati de lucrãri urgente cari reclama imperiosu concursulu corpurilor legiuitoare.

Natiunea incredintiãndu-ve interesele ei cele mai mari, d-vóstra a-ti probatu in sesiunea trecuta ca ea nu s'a amagitu in sperantiele sele.

Gvernulu meu, care s'a aflatu in circumstantie dificili, a cautatu in midiloculu d-vóstre totu spriginulu si tãria de care avea nevoia.

Sun fericitu, domniloru, a me aflã in midiloculu unei reprezentatiuni, care a sciutu a rumpe cu tristele traditiuni de mai inainte, si care va sci totu-déun'a sa inlatore cu barbatia ori-ce insinuatii contrarie si sa nu asculte decâtu glasulu ratiunii si alu dreptãtii.

Gratia concursulu patriotieu ce a-ti datu gvernulu meu, amu potutu pune stavila crizei financiare de care eram amientiatu.

Pentru prim'a óra astadi ne aflãmu in regula, cu unu bugetu votatu pre anulu viitoru; si pentru prim'a óra, dupa atãtea infructuóse silintie ce s'au pusu in anii trecuti, simtãmu vãna satisfactiune de a ve anunciã ca imens'a datoria flotanta, care apasã mai inainte asup'a tesaurulu intr'unu modu ruinatoriu, se afla stinsa prin legea ce a-ti votatu.

Dara ceea ce este si mai multu, ceea ce trebuie sa umpla animele nóstre de o legitima mandria nationale, este ca imprumutul de 78 milióne, ce erã destinatu a usurã tóte dificultãtile tesaurulu publicu, s'a realizatu numai in tiera si prin propriile nóstre resurse.

Acést'a este unu mare evenimentu, dloru senatori si dloru deputati, mai alesu cându ve veti gândi in ce momente critice ne-amu aflatu in tempulu acést'a; punendu-se la cercare propriile fortie ale terei, s'a demonstratu cu acést'a ocaziune intr'unu modu peremptoriu a ei vitalitate si credintia in viitoru.

De aceea gasescu de a mea datoria de a recunósce in midiloculu d-vóstre ca patriotismulu cu care publiculu românã a concursu in grelele circumstantie, in cari ne-amu aflatu la subscrierea imprumatulu, si puternic'a actiune cu care ómenii nóstri de finantie au sciutu sa incurãgieze si sa atraga economiele private spre plasarea lor in acestu imprumutu, merita tóta laud'a nóstra.

Iera d-vóstra ve esprimãmu inca odata a nóstra multãmire, ca, preocupati numai de interesele terei a-ti sciutu, votãndu legea, a incungurã pericolele ce amenintiau finantie nóstre.

Ministeriulu meu ve va presentã acum mai multe proiecte de legi conformu cu ingagiamentele ce a luat in sesiunea trecuta, cari n'au alta tinta

decãtu aceea de a se organizã servitiile pre base stabili, de a se face tóte economiele potincióse, de a se echilibrã cheltuelile cu veniturile, de a se introduce câtu mai curendu reforme simtítóre in sistemulu de astadi, pre cari se voru basã bugetele anulu 1873 ce sunteți chiamati a votã; cu unu cuventu, a se luã mesurile cele mai energice spre a se evitã in viitoru reintórcerea causeroru regretabili cari, intr'unu periodu de mai putienu de diece ani, au precipitatu lier'a pentru a trei'a óra in crise financiare, crise nefaste cari nu aduc dupa ele decâtu ruin'a contribuabiloru si descredítulu terei.

Avemu multe de remediatu, suntu inca mari dificultãti de invinsu; dara nimic'a bunu nu se póte sperã fara ordine si stabilitate. De aceea, amu firm'a convictiune ca, cu totii intruniti pre calea binelui si predominati numai de interesulu patriei, veti dá totu concursulu gvernulu meu; si prin propri'a initiativa ce aveti 'lu veti luminã asup'a diverselor midilóce de intrebuintatu spre a atinge scopulu ce ne-amu propusu a realizã, adeca, prosperarea finantieru statulu care este anim'a terei.

Decamdata: reorganizarea curtiei de compturi, a administratiunii domeniiloru si a paduriloru statulu, a explotãrei salineloru si a vãmiloru, o prefacere radicale in administratiunea generale a finantieru pre basea unei nóue divisiuni teritoriale, cu care se afla in strinsa legatura bugetele pre 1873, suntu atãtea proiecte cari au de tiente de a introduce stabilirea ordinei in finantie, departarea cheltuelilor inutili, sporirea veniturilor si realizarea de economii intiepte in cheltuelile statulu. Pre lãnga acestea, ministeriulu meu va sustiené si va cere votarea proiectelor depuse inca din sesiunile trecute asup'a monopolulu tutunulu si a tacsei de timbru si de inregistrare. Aceste proiecte suntu neapertu necesarie de a se luã câtu mai curendu in esãmpinare cá sa nu ne ajunga anulu nou fara de a avea inca de mai inainte asigurata plat'a la tempu a tuturor cheltueliloru statulu si a ne espune astfelu la nóue perturbatiuni in finantie cari aru neutralisã bunele efecte ale operei ce cu toti amu intreprinsu.

Situatiunea generale a stãrei financiare actuale vi se va presentã de odata cu infacisirea bugetelor pre anulu 1873 si cu inceperea sesiunii ordinare.

Mai este inca o cestiune importanta privitóre la finantie si care cere a fi imediatu resolvata. — Acést'a e cestiunea pensiuniloru. Neaplicarea repartitiunii prescisa de legea pensiuniloru din chiaru diu'a punerei ei in lucrare, si votarea de pensuni in proportiuni cu totulu coversitóre sorgentiloru afectate casei pensiuniloru, si cestiunea a devenitu din cele mai dificili. Ea reclama deci tóta atentiunea corpuriloru legiuitoare si o prompta solutiune pentru vindecarea reulu si stavilirea in viitoru a causeroru cari l'au produsu.

Cestiunea cãiloru ferate a trecut prin diverse fase dificili. Ministeriulu meu ve va presentã tóte actele. — Nu me indoiescu ca, prin concursulu d-vóstre se va regulã acum intr'unu modu definitivu. (Va urmã.)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii de Protopresbiteru alu tractulu Mercurei cu Scaunulu in acestu opidu, se escrie

prin acést'a concursu pãna la 25 Novembre 1871 st. v. inclusive.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopeseci.

Concurentii, cari de sine intielegãndu-se au sa fia cualificati si bine meritati pre terenulu bisericeseu, si scolaru in intielesulu „Statulu organieu“ voru avea pre lãnga testimoniile despre terminarea studiiloru gimnasiali, si teologice se produca documentele despre servitiile lor de pãna acum.

Sabiuu 27 Octobru 1871.

Comitetulu Scaunulu protopopescu alu Mercurei.

(1—3)

Concursu

Pentru ocuparea postulu inveliãtorescu cu salariu anulu de 400 fl. v. a. devenitu vacantu la scóla capitala normala gr. or. a tractulu Dobrei din opidulu Dobr'a, se deschide concursu pãna in 14 Noemvre a. c. c. v.

Doritorii de a ocupã acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele, instruite in sensulu Statulu org. subsemnatulu comitetu protopresbiteralu pãna in terminulu mai susu indicatu, documentãndu: ca, suntu românii de relegea gr. or. — ca, au absolvitu gimnasiulu superioru, si pedagogi'a ori teologi'a in institutulu pedagogico-teologicu archidiececanu din Sabiuu, si in urma ca, au o portare morale nepatata.

Comitetulu protopresbiteralu alu tractulu Dobrei greco-orientalu.

Dev'a, 17 Octobru 1871.

prin

Ioanu Papiu,
protopopu.

(3—3)

Concursu.

Devenindu statiunea de parochu din mater'a Oresli-ór'a de josu si fili'a Buciumu in vacantia cu acést'a se escrie concursu pãna la 8 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu dela materia:

1. o ferdela cucuruзу smicuratu — séu dóue ferdele cu tuleu — dela tóta famili'a;
2. pamentu aratoriu de 20 ferdele semantura — si unu fenatiu de 1 caru fenu precum si folosirea Cimiteriului;
3. casa parochiale dela filia;
4. asemenea câte o ferdela cucuruзу séu 2 cu tulei dela fia-care familia;
5. pamentu de 5 ferdele semantura si folosirea Cimiteriului. —

Doritorii de a competã la acést'a statiune instruidu-si concursele lor in sensulu Statulu organieu pãna la terminulu susu scrisu au a substerne scaunulu protopopescu alu Oresciei.

Orescia 15 Oct. 1871.

In contielegere cu ambe comitecele parochiale.

Nicolau Popovicu,
protopopu.

(3—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Octomvre (8 Nov.) 1871.

Metalicele 5%	58 70	Act. de creditu	30 320
Imprumut. nat. 5%	67 65	Argintulu	116 50
Actiile de banca	791	Galbinulu	5 59

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu si de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBIN'A“ se prelungeste prin acést'a pãna in 30 Novembre c. n. a. c. cu acelu adaosu, ca alta prolongire nu va mai urmã la nici o intemplantare.

Conditiiunile remãnu cele cunoscutu.

Sabiuu, in 14 Octobru 1871.

(3—4)

Comitetulu fundatoriu.